

DATOS IDENTIFICATIVOS

Lingua e literatura: Español

Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	O05G110V01507			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Estévez Rionegro, Noelia			
Profesorado	Estévez Rionegro, Noelia			
Correo-e	noelia.estevez.rionegro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é axudar ao alumnado a mellorar a súa competencia lingüística en español e consolidar o dominio dalgúns conceptos teóricos fundamentais. Con este fin, ao longo do curso realizaranse lecturas e análises de textos académicos, xornalísticos e literarios. Tamén se realizarán traballos escritos individuais e en grupo que se presentarán oralmente e por escrito.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.

CE46 Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.

CE48 Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.

CE49 Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.

CE51 Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.

CT1 Capacidade de análise e síntese

CT3 Comunicación oral e escrita

CT5 Coñecemento de informática

CT7 Resolución de problemas

CT9 Traballo en equipo

CT12 Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

CT13 Razoamento crítico

CT15 Aprendizaxe autónoma

CT16 Adaptación a novas situacións

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Adquire hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e trata de promovelos no estudantado desde a participación e o esforzo individual.	CB3 CB4	CG4 CG11	CE29	CT7 CT9 CT15
2. Comprende e sabe interpretar os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1 CB2	CG1 CG2	CE28	CT7 CT13 CT15 CT16
3. Coñece as bases teóricas dos currículos de excelencia educativa e é capaz dunha valoración crítica dos deseños curriculares españois.	CB3	CG11	CE28	CT7 CT13 CT15 CT16
4. Coñece, respecta e promove a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa, e é capaz de contribuír á planificación e xestión críticas de tal diversidade.	CB1 CB2 CB4	CG11	CE48	CT7 CT12 CT16
5. Recoñece a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	CB1 CB3	CG1 CG2 CG6	CE4 CE42	CT7
6. Valora a importancia do traballo en equipo e asume a súa cota de responsabilidade.			CE29	CT7 CT9 CT13 CT16
7. Mellora as destrezas básicas de lectura, escritura e especialmente da comunicación oral, en canto compoñentes esenciais, ao lado do cálculo, das competencias clave e ferramentas precisas para reforzar a educación e o rendemento do profesorado.	CB4	CG11	CE43 CE44 CE46 CE49	CT3 CT15
8. Sabe expresarse en español con fluidez e precisión e pode facer un uso flexible de devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	CB4	CG11	CE43 CE44 CE46 CE49	CT3 CT15
9. Comprende o paso da *oralidad á escritura e coñece e sabe usar os diferentes rexistros e usos da lingua		CG6	CE43 CE44 CE46 CE49	CT3 CT15
10. É capaz de comprender unha ampla variedade de textos extensos, así como de recoñecer neles sentidos implícitos e facer valoracións críticas.	CB2 CB3	CG11	CE21 CE43 CE44 CE51	CT1 CT7 CT13 CT15
11. É quen de interpretar e de construír textos sobre temas de certa complexidade desde o respecto ás normas de xénero de discurso, de tipos de texto e desde as esixencias de claridade, de coherencia, de cohesión e cunha elocutio axeitada aol contexto.	CB4	CG6 CG11	CE43 CE44 CE51	CT1 CT7 CT13 CT15 CT16
12. Adquire formación literaria, con especial atención ao papel e ao uso da literatura na educación infantil.		CG2	CE46 CE51	CT1 CT13 CT15
13. Coñece e aplica creativamente os conceptos básicos de análise literaria aos xéneros máis utilizados na educación infantil.	CB2 CB3	CG11	CE28 CE46	CT7 CT13 CT15

14. Utiliza, si a situación requíreo, soportes non verbais que complementen a súa exposición (TIC, CB4 CG2 CE28 CT5 audiovisuais...).
CG6 CE49 CT7
CG7 CT16
CG11

Contidos

Tema	
1. Principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación, con especial atención á comunicación oral.	1.1. Lingua, linguaxe e lingüística. 1.2. Da competencia lingüística á competencia comunicativo-textual. 1.3. O estatuto da linguaxe nos currículos de educación infantil e o contexto normativo. 1.4. As destrezas básicas da linguaxe. Comunicación oral, lectura e escritura. 1.5. A oralidade. Literatura, oralidade e escritura. Os xéneros da *oralidad.
2. Interpretación e construción de textos desde o español, sobre todo de textos do ámbito académico, dos medios de comunicación social e da produción literaria.	2.1. O texto como unidade básica da lingüística. As tipoloxías textuais. Caracterización e tipoloxía básica dos textos literarios, dos textos académicos e dos textos xornalísticos 2.2. Principios básicos para a interpretación e construción de textos académicos, con especial atención á exposición e á argumentación. 2.3. Os xéneros xornalísticos: Xéneros informativos. Xéneros interpretativos. Xéneros de opinión. Algúns tipos básicos: a noticia, a reportaxe en profundidade, o editorial. A linguaxe xornalística. Prácticas de análises e comentario. 2.4. A competencia lectora de textos literarios como fonte de desenvolvemento integral e harmónico dos aspectos intelectuais, afectivos e sociais da persoa.
3. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros.	3.1. Dialectos, niveis e estilos. O correcto como norma idiomática de cada modo de falar. O español común e o español estándar. 3.2. A variación social da Lingua Española. Prácticas de análises e comentario. 3.3. Os rexistros ou niveis de fala. O denominado argot común. Prácticas de análises e comentario.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	10.5	26	36.5
Traballo tutelado	8	4	12
Presentación	10	42	52
Lección maxistral	22	25.5	47.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	Planificación, elaboración e revisión de traballos realizados preferentemente en grupos reducidos de 3-5 discentes co obxectivo de asimilar dun modo práctico-teórico algunhas cuestións fundamentais do programa e de mellorar algunhas competencias transversais relacionadas coa elaboración-presentación de textos.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pode realizarse de modo individual ou en grupo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas	O profesor atenderá as dúbidas e cuestións presentadas polo alumnado durante a realización dos exercicios.
Traballo tutelado	O profesor atenderá as dúbidas e cuestións presentadas polo alumnado durante a realización das actividades e traballos propostos na aula.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos académicos da materia.	30	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG6 CG11	CE42 CE44 CT7	CT1 CT3
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e ante o grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pode levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	CB2 CB3 CB4		CE51	CT1 CT3 CT9 CT13 CT15
Lección maxistral	Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas.	10	CB1 CB2 CB3	CG6 CG11	CE43 CE44 CE49	CT1 CT7 CT9
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación das competencias adquiridas mediante respostas a cuestións teórico-prácticas dotadas de relevancia no programa	50	CB1 CB2 CB3 CB4	CG6	CE44 CE46 CE51	CT1 CT3 CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que asista polo menos ao 80% das clases poderá acceder ao sistema de avaliación continua. O alumnado que non chegue a esta porcentaxe ou o alumnado que non poida asistir a clase por distintos motivos deberá realizar un exame máis completo que o resto nas datas indicadas no calendario da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Montolío, Estrella (coord.), **Manual de escritura académica y profesional (Vol. I): Estrategias gramaticales, 1,** Ariel letras, 2014

Montolío, Estrella (coord.), **Manual de escritura académica y profesional (Vol. I): Estrategias discursivas, 1,** Ariel letras, 2014

Bibliografía Complementaria

Bosque Muñoz, Ignacio, **De la competencia gramatical a la competencia comunicativa,** RAE, 2008

Villanueva, Darío, **El comentario de texto narrativo,** Marenostrum, 2006

Briz, Antonio, **El español coloquial: situación y uso,** Arco/Libros, 1996

Alberich, J., **Historia de la literatura española,** Cátedra, 1990

Garrido Gallardo, M.A., **El lenguaje literario: lenguaje crítico,** EDAF D.L., 1996

Moreno Fernández, Francisco, **Las variedades de la lengua española y su enseñanza,** Arco/Libros, 2010

Ballenato, Guillermo, **Comunicación Eficaz, 1,** Arco/Libros, 2008

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/O05G110V01101

Outros comentarios

Os discentes deberán coñecer e saber aplicar os conceptos de gramática, de introdución á análise de textos e de literatura que forman parte do currículo. Así mesmo suponse que teñen interiorizadas as normas de ortografía e puntuación do español e que non incorren en transgresións das normas gramaticais ou léxicas do estándar.

En calquera caso, indicaráselles e/ou entregarán algúns materiais para emendar posibles carencias.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen

atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen: todas, pero impartidas de xeito telemático

* Metodoloxías docentes que se modifican: ningunha

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías) a través do campus remoto

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir: non se modifican os contidos

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe: ningunha específica

* Outras modificacións: ningunha

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

As probas de avaliación e o seu peso serán os mesmos, só cambiará o xeito de realizar as probas, que será a través de medios telemáticos.

* Información adicional: ningunha
